

התקשרות

קונטרס שבועי לאנשי חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניעוצות • זמנים

תנש"א

ערב שבת קודש
פרשת וישלח
ט"ו בכסלו ה'תשס"ט
שנת הקהל

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

ביום י"ט בכסלו מתחילים ללמוד שוב שיעורי לימוד התניא (לשנה פשוטה), מתחילת הספר, כפי שנחלקו לימי השנה על-ידי כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע.

תחילת הלימוד היום צריכה להיות בעניינים שהזמן-גרמא, ולכל לראש ב'לשון הרב' שבתחילת לוח ה'היום יום' (במעלת יום י"ט בכסלו). ואפשר למצוא בו שייכות לכל יום, גם כשאין הקביעות מתאימה, ובפרט כאשר יהיו 'מונחים בזה'⁴⁵.

שחרית: "חסידים נוהגים לטבול לפני תפילת שחרית די"ט כסלו, כמנהג המקובל מחסידים הראשונים בשם מורנו הבעש"ט, שבערב שבת ובערב יום-טוב, כמו גם בשבת ויום-טוב שחרית טובלים במקוה"⁴⁶.

אין אומרים תחנון⁴⁷.

יום רביעי

חג הגאולה - כ' בכסלו

יום (ועיקר) ההתועדות - ראה לעיל בתחילת ה'לוח' מדברי הרבי.
אין אומרים תחנון⁴⁷.

ומייד לאחר-מכן יתחיל ללמוד מחדש מתחילתו. [ולכאורה גם בזמן המקורי של הסיום, ח"י כסלו, שייך להתחיל התחלה כלשהי, אף שטרם הגיע זמנו - כמו בשמחת שמתחילים לקרוא בראשית!]

(45) שיחת ליל י"ט בכסלו תשמ"ט ס"ב (תורת-מנחם - התועדות) ח"ב עמ' 4, ועיי"ש במעלת לוח זה בכלל. ואכן רבים מאנשי נוהגים ללמוד כסדרו מידי יום ביומו (וידוע שגם הרבי הקפיד שידעו אותו, 'המלך במסיבו' ח"א עמ' סה), בציבור או ביחידות, ולסיימו ולהתחילו מחדש היום.

(46) סה"ש תש"ב עמ' 19. הובא בספר המנהגים.

(47) ספר-המנהגים עמ' 92.

בחלוקת הש"ס יש כמה עניינים⁴⁰:

(א) תלמוד תורה של המסכתא אשר לקח לחלקו.
(ב) לימוד המסכתא בתור חלק מלימוד כל הש"ס. (ג) כאילו לומד (בשותפות) את כל הש"ס כולו. (ד) נחשב כלימוד בעשרה ויותר. (ה) מקנה ומזכה לכל אחד ואחד מהמתתפים חלק בלימודו.

"בטח ידיבקו בכותלי בית-הכנסת רשימת המתתפים בחלוקת הש"ס, ויהיה לחיזוק ולזיכרון טוב בהיכל ה', והוא מנהג ליובאוויטש"⁴¹.

ואותם הנמצאים במקום אשר, מאיזה סיבה שתהיה, הוא "קטן מהכיל" לחלק כל הש"ס - מצטרפים לחלוקת הש"ס הנעשית בבית-מדרשו של הרבי על-ידי "מחנה ישראל"⁴².

שיעורי תורה: "לשאלתו מה ילמוד בהמעת-לעת דיום הבהיר... י"ט כסלו... מובן שהלימוד צריך להיות בתורתו של בעל השמחה והגאולה, זאת אומרת, תורת חסידות חב"ד, אם בספריו (כמו ספר התניא, תורה-אור וליקוטי-תורה) או (ביחד עם הביאורים שנתוספו) במאמרים ושיחות של רבותינו נשיאינו"⁴³.

בסיום התועדות י"ט כסלו תשי"ב, קודם ברכת-המוזון, ציווה הרבי להכריז "שאלה שעדיין לא סיימו את לימוד ספר התניא, יודרו לסיימו, כדי שלא להפסיק בין סיום התניא להתחלתו, כמו שבשמחת" אין מפסיקין בין 'חתן תורה' לחתן בראשית"⁴⁴.

(40) מכתב בשה"ש שם עמ' 497.

(41) מכתב בשה"ש תשנ"ב עמ' 496. 'בית חיינו', גיליון 117 עמ' 29.

(42) ספר המנהגים שם.

(43) אג"ק ח"כ עמ' סא.

(44) 'תורת מנחם - התועדות' תשי"ב ח"א עמ' 200. וראה הנוסח הנדפס בשיחות-קודש (מהדורת תש"ס) עמ' 125. הכוונה שמי שטרם סיים את התניא, יעשה זאת עוד ב"ט כסלו,

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעיה ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט"ו בכסלו ה'תשס"ט – כ"ב בכסלו ה'תשס"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ו בכסלו	ה' קרבן פסח פרק ג-ה.	ה' עבדים פרק ו.	מ"ע נו. נו. נח.
ז'	ט"ז בכסלו	פרק ו-ח.	פרק ז.	מלית קכה. קכג. קכז. קכו. קכא. קכב.
ח'	י"ז בכסלו	פרק ט-י. ה' חגיגה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מלית קיז. קיט. קיח. מ"ע נג. נב.
ט'	י"ח בכסלו	פרק יג. ה' בכורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ט.	מ"ע נד. מלית קנו. רכט. מ"ע טז. עט.
י'	י"ט בכסלו	פרק יד.	פרק י.	מלית קמד. קח.
יא'	כ"א בכסלו	פרק ח. ה' שגגות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ג.	מלית קט. מ"ע סט.
יב'	כ"ב בכסלו	פרק ג-ה.	פרק ד.	מ"ע ע.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', ט"ו בכסלו	4.27	5.17	5.38	6.39	9.02	11.35	12.05	4.37.1	5.04
ז', ט"ז בכסלו	4.27	5.18	5.38	6.39	9.02	11.35	12.05	4.37.4	5.04
ח', י"ז בכסלו	4.28	5.19	5.39	6.40	9.03	11.36	12.06	4.37.8	5.04
ט', י"ח בכסלו	4.28	5.19	5.39	6.41	9.03	11.36	12.06	4.38.1	5.05
י', י"ט בכסלו	4.29	5.20	5.40	6.41	9.04	11.37	12.07	4.38.5	5.05
יא', כ"א בכסלו	4.30	5.20	5.41	6.42	9.05	11.37	12.07	4.38.9	5.06
יב', כ"ב בכסלו	4.30	5.21	5.41	6.42	9.05	11.38	12.08	4.39.3	5.06
יג', כ"ג בכסלו	4.31	5.22	5.42	6.43	9.06	11.38	12.08	4.39.8	5.07

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
וישלח	4:01	4:15	4:04	4:19
וישב	4:03	4:17	4:06	4:22

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרנוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org

"הזקנים, הצעירים גם הנערים, עבדו את ה' וקבלו עליכם עול מלכותו ויתברך. דעו כי ביום הזה כל אבותינו - מהבעש"ט - יהיו בעורכם. קבלו עליכם ללמוד דא"ח באמת, וחיו. היהורו מאוד ביום הזה כי קדוש הוא. לחיים ולברכה!"²².

נהגים לנגן (=לשיר) בחג הגאולה²³ את הניגון הידוע על הפסוקים "פדה בשלום נפשי"²⁴. בתקופות שונות²⁵ הורה הרבי לנגן ניגון זה בהתוועדות, ופעם אחת הורה לנגנו כבר בשבת מברכים חודש כסלו²⁶. אף לסיום ההתוועדות בתקופת י"ט כסלו, לפעמים היה הרבי, בצאתו מהתוועדות ונגם בשבת-קודש הסמוכה וכדומה, מתחיל לשיר "פדה בשלום" או את סיום הניגון "ואני אבטח כך"²⁷.

החלטות טובות: "בקביעות עתים לתורה הנגלית ודא"ח ברבים, וחיזוק דרכי החסידות באהבת רעים"²⁸, וכן "בעבודת התפילה ואהבת-ישראל"²⁹, ו"בקיום המצוות באור והתלהבות, וכל זה - באופן

(22) היום יום ח"ב, ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, י"ט כסלו תרפ"א. המכתב טרם נדפס לע"ע בסידרת אג"ק שלו, וראה שם ח"א עמ' קכב.

(23) בכל הדורות, נהגו לנגן בהתוועדות ביום זה את ניגון 'ארבע בבות' לאדמו"ר הזקן (ככלל ההתוועדות הגדולות - ראה ספר-היגיונים ח"א עמ' כד, למג ובסיום התוועדות י"ט כסלו של הרבי, כגון 'בהתוועדות' תשמ"ו, תשמ"ז ותשמ"ח). אלא שבפעם האחרונה שציווה הרבי לנגן ניגון זה בסיום התוועדות ש"פ שמות, ערב כ"ד טבת ה'תשמ"ט, 'התוועדות' ח"ב עמ' 193, אמר: "... ינגנו עתה ניגון הד' בבות של רבינו הזקן, באופן יוצא מן הכלל (שהרי ידוע גודל הזהירות שלא לנגן ניגון זה כי אם בזמנים מיוחדים)". ואכן מכאן ואילך לא ניגנו עוד, כמ"ש ב'התקשרות' גיליון תקל"ז עמ' 14, ובמקומו ניגנו 'אלי אתה'. וצ"ע אם יש בזה משום הוראה לרבים, שהרי זה בדומה לדברי הרבי שנסמך לעיל ה"ע 6 בקשר לעריכת ההתוועדות **במוציא י"ט כסלו:** "ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפרסום - הרי זה הוראה לרבים".

(24) עד סוף המזמור - ספר-היגיונים, ח"א ניגון נ"ה.
 (25) כגון: שיחת י"ט בכסלו תשכ"ב ס"ב, כ"ג, תשכ"ד ס"א, ש"פ מקץ תשכ"ד ס"א.
 (26) ראה שיחת ש"פ תולדות תשי"ד ס"א, ועוד.
 (27) ס' 'חג החגים' (להרה"ח ר' מיכאל אהרן שי' זליגואן, ברקולין תשנ"ט) עמ' 66.
 (28) היום יום זה.
 (29) אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב עמ' שכב, ח"ט עמ' שנד.

דמוסיף והולך³⁰ בג' הקווים דתורה עבודה וגמ"ח³¹, בלימוד הרמב"ם, ג' פרקים ליום³², לסייע גם בממונו למסודות רבותינו נשיאינו³³, ולצאת ב"קריאה לכל אחב"י שליט"א אשר ליבם ער לקול ילד בוכה' - לפעולות נמרצות בהפצת התורה בכלל והפצת מעיינות החסידות בפרט, הלימוד והמעשה גם יחד, ומתוך התלהבות חיות ואור"³⁴.

חלוקת הש"ס:

עצם עניין חלוקת הש"ס הוא מנהג קדום בישראל, ובלשון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע³⁵: "המנהג הקדום בתפוצות-ישראל לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה בכל עיר ועיר, ובמקום שאפשר - בכל בית-כנסת ובית-מדרש על-ידי חלוקת המסכתות". וידועה השתדלות כ"ק אדמו"ר הזקן בזה, וזה לשונו³⁶: לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות על-פי הגורל או ברצון, ועיר שיש בה מגינים הרבה - יגמרו בכל מגיני ומגיני, ואם איזה מגיני קטן מהכיל - יצרפו אליהם אנשים מאיזה מגיני גדול, בכל ישונה, חוק ולא יעבור".

אדמו"ר מהר"ש כותב: "ולכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מסכת גמרא בשנה"³⁷.

על-פי זה נהגו מאז לסדר חלוקת הש"ס ביום חג הגאולה י"ט כסלו. משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי בי"ט כסלו, הנהיגו בליובאוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת - יום ההילולא של רבנו הזקן, ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש"ס בכמה מקומות [על-ידי הרבין] - לי"ט כסלו³⁸.

כשהיה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בזמן חלוקת הש"ס בחור"ל, היה מודיע במברק איוז מסכת הוא לוקח³⁹.

(30) אג"ק חכ"ב עמ' עו.

(31) סה"ש תשי"ג ח"א עמ' 182, תנש"א ח"א עמ' 191, ועוד.

(32) סה"ש תנש"א עמ' 191.

(33) אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' תתקנ. ח"ב עמ' תעד.

(34) אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו חכ"ב עמ' שע.

(35) אג"ק שלו ח"י עמ' סא-סב.

(36) אגה"ק ד"ה 'הוכח תוכיח', שבסו"ס התניא.

(37) היום יום י"ח אדר-ב, ובעניינינו, סה"ש תשנ"ב ח"ב עמ' 499.

(38) סה"ש שם עמ' 492. ובמקור: 'תורת-מנחם - התוועדות'

תשי"ג ח"א עמ' 216.

(39) ס' ליובאוויטש וחייליה עמ' 45.

החסד שבהתגלות פנימיות התורה ובדרך חב"ד דווקא

מכל תלמידיו בחר הרב המגיד דווקא באדמו"ר הזקן לכתוב את השולחן-ערוך, ובכך פסק להלכה כי שיטת חב"ד היא המעולה שבכולן • כל עוד האמונה אינה חודרת לשכל האדם, דומה הדבר למי שטובל את גופו אך ראשו נשאר בחוץ... • אין לאדם ליפול ברוחו על ריחוקו מתורת החסידות, אלא יתמיד בלימוד המאמרים ובהליכה לבטח בדרך רבותינו נשיאינו • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

באמונתו יחיה³, אל תקרי יחיה אלא יחיה. ושיטה זו היתה אצלם בתוקף גדול, כידוע הסיפור⁴ אודות הרב הצדיק ר' שלמה מקרלין, שכאשר אדמו"ר הזקן התנה עמו ג' תנאים, הסכים על ב' תנאים, אבל על התנאי השלישי - שכל אחד צריך להתייגע בעצמו בתורת החסידות - לא הסכים בשום אופן.

והנה, בפלוגתת בית-שמאי ובית-הלל מצינו שכל זמן שלא נפסקה הלכה אזי "דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד"⁵, אבל כאשר נימנו וגמרו ופסקו הלכה כבית-הלל, הרי אף-על-פי ש"בית-שמאי מחדדי טפיי", אסור לנטות מדברי בית-הלל, אפילו לא נטייה לחומרא, כדאיתא במשנה⁶ "אמר רבי טרפון אני הייתי בא בדרך והייתי לקרות (קריאת-שמע) כדברי בית-שמאי וסכנתי בעצמי מפני הליסטים, אמרו לו

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר¹ שכאשר אדמו"ר הזקן הגיע אל רבו המגיד, היה הוא הצעיר מכל שאר תלמידי המגיד, וכאשר המגיד בחר בו לחבר את השולחן-ערוך, היה זה באופן ש"ויקאאו בו אחיו", אבל "ואביו - המגיד - שמר את הדבר"² ("ער האָט אָפגעוואָרט די זאָך").

ועניין זה שייך גם לכללות החילוק שבין שיטת אדמו"ר הזקן לשיטת שאר תלמידי המגיד בעניין החסידות:

שיטת אדמו"ר הזקן היא - שכל יהודי צריך להתייגע בעצמו בתורת החסידות, ומשום זה הוריד והמשיך אדמו"ר הזקן את תורת החסידות בשכל אנושי, כדי שכל יהודי יוכל להבין תורת החסידות בשכלו,

אבל שיטת שאר תלמידי המגיד היתה - ש"צדיק

החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו"¹⁵.
י"ט בכסלו נקרא עליידי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ "חג ההגים"¹⁶.

י"ט בכסלו הוא 'מתן תורה' דפנימיות התורה¹⁷. כיוון שי"ט בכסלו הוא 'ראש השנה לחסידות', ניתן עדיין להשלים בו כל מה שחסר עד אז¹⁸. להתוועדות חג הגאולה י"ט כסלו, וכן לתפילת ערבית לפני-כן, לכש הרבי בגדי-שבת¹⁹.
יום-ההילולא: יום זה הוא יום ההסתלקות-הילולא של אדמו"ר רבי דובער, הרב המגיד ממעזריטש נבג"מ זיע"א (בשנת תקל"ג, ומנוחתו-כבוד בעיר אניפולי)²⁰.
התוועדות²¹:

(15) היום-יום זהו. בסה"ש תש"ב עמ' 19 איתא, שמנהג חסידי אדה"ו היה לומר 'גוט יו"ט' לפני ואחרי מעריב, ובמשך כל המעלה די"ט בכסלו כשהסידים נפגשים.

(16) אג"ק שלו ח"ו עמ' ל. הקדמת 'היום יום'. נתבאר בלקו"ש ח"ה עמ' 436, חכ"ה עמ' 385.

(17) ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 483, ועיי"ש שגילוי למעלה מגילוי פנימיות התורה לע"ל.

(18) ליקוטי-שיחות ח"ב עמ' 468.

(19) יומן תשכ"ה את קנג (באותן שנים, בניגוד לשנים האחרונות, לא הרבה הרבי ללכת בבגדי-שבת).

(20) תולדותיו בס' 'רבי דובער - הרב המגיד ממעזריטש', הוצאת קה"ת, תשל"ה.

(21) בלויבאוויטש היו עורכים סעודה (ראה אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ד עמ' עג. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' סט), וכן בבתי-כנסת חב"ד בכל מקום (אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה עמ' תמג) ובה אכלו 'שווארצע קאשע' - זכר למאכל אדה"ו בהיותו במאסר - ובבישול והכנת ה'קאשע' ראו זכות מיוחדת (ראה סה"ש תרנ"ח ס"ע 250).

דבורנו נערכת התוועדות י"ט כסלו בדרך כלל ברוב עס - הדרת מלך ללא סעודה, וכהוראה לועד כפר-חב"ד (אג"ק חט"ו עמ' קז): "במש"ש בהנוגע להסעודה, בכלל ראוי שבעיקר יהיה מיני מזונות, אלא שכיות ממניין יטלו ידיהם לסעודה כדי שיוכלו לברך ברכת המזון בעשרה, משא"כ האורחים שלא תמיד נשארים... לברהמ"ו... נוסף על הקושי בנט"י כדבעי", ולמעשה אף הרבי לא היה נוטל ידיו: "משנת תש"א ואילך, בכל שנה ביום י"ט כסלו הכינו גבאי ביהכ"נ סעודה לכבוד יו"ט ואח"כ עלו (מי שזכה להיכנס) להתוועדות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע - למזונות ומשקה - אבל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לא נטל ידיו לסעודה אחרי הנ"ל, להוציא פעם אחת בי"ט כסלו תשי"ב" (הרה"ח ר"ל ש' גרונר). מאידך, בכמה מקומות של ציבור אחבי הספרדים או החסידיים שהורגלו בסעודות-מצווה גדולות מסודרות ואין חשש כהנ"ל, יש שהמשיכו במנהג הישן.

אחד ואחד הוא גם משפיע, וכמו שכתוב (בשייכות להגאולה) "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"⁸.

* הצעות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאחד מראשוני שלוחיו, בקשר לעריכת התוועדות י"ט בכסלו בישיבה⁹.

לפרסם מראש את תאריך ההתוועדות ואת סיבתה בקצרה בעיתונות הנקראת עליידי יהודי המקום; להכין מבין התלמידים כאלו שיחזרו מאמר או על-כל-פנים עניין של דא"ח; וכן לסדר קבוצת מנגנים מהם בסדר מסודר, שבוזו היתה רוממות רוח לתלמידים, ובטח יעורר הדבר ביניהם גם 'קנאת סופרים', וכן יעשה את הרושם המתאים על אנשי העיר והסביבה¹⁰.

* אף במוסדות לבנות הציע¹¹, שינאמו על פרשת החג גם אחרות מהתלמידות, אף שעל-פי הרוח מסייעים להן בעריכת הנאומים, כי חשובה ההשתתפות מצידן, וגם עצם הדבר שהן נואמות - ערך רב לו.

* מסיבות והתוועדות י"ט בכסלו שייכות גם לשבתות שלפניו ושלאחריו¹².

יום שלישי

חג הגאולה - י"ט בכסלו¹³.

ביום זה לפנות ערב, יצא כ"ק אדמו"ר הזקן נבג"מ זיע"א לחירות מבית האסורים ממאסרו הראשון בפטרבורג בשנת תקנ"ט¹⁴.
מאחלים: "גוט יום-טוב - לשנה טובה בלימוד

(8) סה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 166.

(9) בעיר מרקש במרוקו, אג"ק ח"ח עמ' קמו.

(10) בקשר לביקורת על הזמנת אישי ציבור שלעת-עתה אינם שומרי תורה ומצוות וכו' לאירועים כיו"ב - ראה תגובת הרבי שנדפסה בה'התקשרות' סוף גיליון יז.

(11) אג"ק ח"ו עמ' קצח.

(12) אג"ק ח"ד עמ' סו.

(13) בי"ט בכסלו, לכש כ"ק אדמו"ר בגדי שבת (יומן תשכ"ה את קנו, 'כפר חב"ד' גיליון 692 עמ' 32).

(14) וכיוון שלא יצא אדה"ו מבית המנגד אלא בערב, מתוועדים ועושים יו"ט גם בכסלו (בית רבי ח"א פ"ח). פרשת היום בספר התולדות - אדמו"ר הזקן, כרך ג, תשמ"ו. מסמכים מקוריים בקובץ 'כרם חב"ד', גליון 4, מכון 'אוהלי שם - ליובאוויטש' תשנ"ב.

(3) חבוקק ב. ד. וראה מכות בסופה. תניא פל"ג.

(4) לקו"ד ח"א קמא, ב.

(5) ברכות כז, א.

(6) יבמות יד, א.

(7) ברכות יז, ד, סע"ב.

(1) ראה גם אגרות-קורש שלו ח"ד ריש ע' רסג. "רשימות" חוברת קפו ס"ע 11.

(2) יושב לו, יא.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת וישלח

ט"ז בכסלו

שחרית. הפטרה: "חזון עובדיה" (עובדיה א').

יום שני

ח"י בכסלו

היום - סיום לימוד ספר התניא בסדר הלימוד ד'ח'ת, כתקנת כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"צ נ"ע.¹ וכן נהגו לסיים את לימוד לוח היום יום'. וראה להלן. יש לסיים עד היום² (והיום בכלל) את המסכת שקיבל עליו כל אחד ואחד בחלוקת הש"ס אשתקד.

בתפילת מנחה אין אומרים תחנון.

תכנון ההתוועדויות ברוב עמ:

* יש להכין "תכנית מפורטת איך לנצל יום זה [י"ט בכסלו] להפצת המעיינות, ובאופן שיהיה רישומו ניכר במשך השבועות והחודשים שלאחרי זה, כיוון שנקרא ראש-השנה לחסידות ודרכי החסידות"³.

* "פשוט המנהג, אשר עיקר ההתוועדות די"ט כסלו הוא באור ליום כ' כסלו, כי הגאולה מהמאסר היתה בעת תפילת מנחה, שלוש שעות אחר זה היה

1 ספר המנהגים עמ' 32. לוח כולל חב"ד.

2 וראה להלן הערה 44.

3 ובמדובר להלן על י"ט בכסלו עצמו, הכוונה לחגיגת הסיום ברבים.

לשאלה אודות אדם שלא יכול היה לסיים את המסכת דחלוקת הש"ס עד י"ט בכסלו, האם צריך להשלמה אחר-כך, והאם יש איזה עניין לסיים עד כ"ד בטבת [תאריך חלוקת הש"ס בשנים תרס"ג-תרש"ב, כמובא לקמן]. ענה הרבי: "וכל ההקדים ישונה, כמונן". (נדפס בכפר חב"ד, גיליון 927 עמ' 21).

4 אג"ק חט"ז עמ' קלב.

ודעבד כמר עבד", הרי עכשיו נפסקה הלכה ואין לנטות ממנה.

ב. וכיבור החידוש בשיטת אדמו"ר הזקן לגבי שיטת שאר תלמידי המגיד:

כאשר ההנהגה היא בשיטת שאר תלמידי המגיד ש"צדיק באמונתו יהיה" - אזי עניין החסידות הוא רק באופן של אמונה, שהוא כוח מקיף, שאינו חודר בפנימיותו ("עס פארנעמט אים ניט"), והיינו, שפעולתו אינה אלא בבחינת נה"י שהם לבר מגופא, ולכל היותר גם בבחינת חג"ת, אבל אין זה פועל בבחינת חב"ד, שהוא עניין הפנימיות.

מה שאין כן כאשר עוסקים גם בחב"ד שבנפש, שמבטלים לאלקות גם החב"ד - אזי חודר הביטול והמסירת נפש (לא רק בחב"ד, אלא) גם בכל כוחות הנפש, עד לכוח היותר תחתון, ופועל בהם באופן נעלה יותר מאשר פעולת כוח האמונה. והיינו, שמלבד המעלה דחב"ד מצד עצמה, הרי גם הפעולה בשאר הכוחות היא באופן פנימי ועמוק יותר.

ויש להביא דוגמא לזה מעניין הטבילה, שעניינה ביטול¹⁶ - והרי עניין הביטול קשור עם עניין פנימיות התורה - שהדין הוא שצריך לטבול כל גופו, גם ראשו, ואם יטבול במים את כל גופו אבל ראשו יישאר מחוץ למים, הרי לא זו בלבד שראשו לא יהיה טהור, אלא גם כל שאר גופו יישאר כמו שהיה מקודם לכן¹⁷. והיינו, שאף-על-פי שגופו מכוסה במים, ועומד בתנועה של ביטול, מכל מקום, כיוון שהראש אינו בטל, הרי גם הביטול של הגוף אינו ביטול פנימי.

וזהו החידוש של אדמו"ר הזקן בחסידות חב"ד דווקא - שמלבד מעלת החב"ד מצד עצמה, ישנה גם הפעולה על נה"י, אשר, הכול מודים שצריכה להיות העבודה בבחינת נה"י, ושלמות העבודה בנה"י היא על-ידי חב"ד דווקא.

ג. וזהו גם תוכן עניין תפילה בציבור, שקשור

16 ראה סידור (עם דא"ח) בכוננת המקוה בסופו (קנט, סע"ד).

17 ראה גם שיחת שמחת בית השואבה סמ"א (תו"מ התוועדויות תשי"ג ח"א ז) ע' 57 ואילך).

כדאי הייתה לחוב בעצמך שעברת על דברי בית-הלל", אף-על-פי שגם לדעת בית-הלל מותר לעשות כדברי בית-שמאי - כי לאחרי שנפסקה הלכה הרי זו דרך ה', ויה' עמו" שהלכה כמותו¹⁸, ואין לנטות מזה.

ומזה מובן גם בנוגע לפלוגתא זו - שנפסקה הלכה כדעת אדמו"ר הזקן.

ובהקדמה - שבנוגע לעניין של "סברא", יש לחקור מה מיתוסף על-ידי הראיה ומקור הדברים ב"קרא", במקום שהדבר מוכרח מצד הסברא¹⁹; בנוגע ללימוד והלכה - לא מספיקה ידיעת ההלכה, אלא צריכים לידע גם את טעם ומקור הדברים, והפוסק על סמך הלכה פסוקה הוא בכלל "מבלי עולם"¹¹, כיוון שיכול לטעות בטעם הפסק-דין של אותו המעשה, להיותו באופן שונה בפרט קל על כל פנים. מה שאין כן כאשר ישנו עניין של הלכה למעשה, אזי מעשה רב¹², ואין צורך בראיות ומקורות נוספים.

ובנדון דידן - ישנו מעשה רב¹³ שהמגיד בחר באדמו"ר הזקן מכל שאר תלמידיו לחבר שולחן-ערוך הלכה למעשה¹⁴, ובכך פסק שהלכה כמותו.

ומזה מובן שאף-על-פי שהיה זמן שהיו יכולים להתנהג בשיטת אדמו"ר הזקן או בשיטת שאר תלמידי המגיד, "דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד", הרי לאחרי שנפסקה הלכה כשיטת אדמו"ר הזקן - אין לנטות ממנה.

וכשם שהוא בנוגע לכללות תורת החסידות, שאף-על-פי שבעבר היו חששות מפני התגלות רזין דרזין דתורה, אם משום יוהרא, או שלא יקצצו בנטיעות חסידו שלום, הנה במשך הזמן נתבטלו כל החששות כיוון שראו בפועל מעשה רב שאין בהם ממש¹⁵ - כן הוא גם בנוגע לב' השיטות בתורת החסידות גופא, שאף-על-פי שבעבר היה הסדר "דעבד כמר עבד

8 שמואל"א טז, יח.

9 סנהדרין צג, ב.

10 ראה כתובות כב, א. תוד"ה איבעית - שבועות כב, סע"ב. וראה שד"ח כללים ט, כלל סג. וש"נ.

11 סוטה כב, א. וראה הל' ת"ת לאדמו"ר רפ"ב. ובקו"א שם.

12 ראה שבת כא, א. ב"ב קל, ב.

13 חסר קצת (המור"ל).

14 ראה באריכה בהקדמה לשו"ע אדה"ז מאת הרבנים בני הגאון המחבר ז"ל.

15 ראה באריכה שיחת י"ט כסלו דאשתקד סי"א ואילך (תורת מנחם - התוועדויות תשי"ב) ח"ד ע' 188 ואילך).

בדירת מנגד בייסורים נפשיים וכו'.
"בכל זאת, הרי בכמה וכמה מקומות מתוועדים גם באור לי"ט כסלו, וברכת חסידים עליהם תבוא.
"בכלל, שני אופנים בהתוועדות:

א) לסדרה במקומות רבים בעיר, בכדי שישתתפו גם אנשים כאלו אשר למקום אחר לא היו באים.

ב) לאסוף כל המתוועדים במקום אחד, אשר אז הנה - ברוב עם הדרת מלך, ההתוועדות תהיה עם הזקנים והגדולים שבחבורה וכו'.

- ריבוי הכמות, או עליו האכיות, וידועה השקלא-טריא מי מהם עדיף...

"הצעתני בזה, אשר בלילה הראשון, אור לי"ט כסלו, יתוועדו במקומות שונים" (ויודיעו שם אודות ההתוועדות דלמחר). ולמחרת, אור לכ' כסלו⁵, יתאספו במקום אחד להתוועדות...".

* כדאי ונכון שכל אחד ואחד יערוך התוועדות (ומה טוב - ג' התוועדויות, "בתלת ימיני הווי חזקה"

- אחת בעצמו ושתיים על-ידי שלוחיו, או שמשותף בעצמו בשלושתן כיוון שנערכות בזמנים שונים

- בליל י"ט בכסלו, ביום י"ט בכסלו, ובפרט קרוב לסימום ובאופן שימשך גם בליל כ' בכסלו) - עם

עצמו (בכל עשר כוחות נפשו), עם בני ביתו, עם חבריו וידידיו וכיו"ב - כדי להרגיש עוד יותר שכל

5 בכל מקום ומקום האפשרי - ספר השיחות תנש"א ח"א עמ' 178.

6 הגאולה הייתה לאחר חצות היום (בעת תפילת המנחה), ונמשכה בתוך הלילה דכ' בכסלו (לאחרי ג' השעות וכו' עד שהגיע לדירת החסידים); ומטעם זה נהגו רבותינו נשיאינו לסדר ההתוועדות די"ט בכסלו - באור לכ' בכסלו. ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפירסום - הרי זו הוראה לרבים (ספר השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 155, וש"ס).

7 אג"ק ח"ה עמ' מח. ספר המנהגים עמ' 93.

ופומביים, כדי להדגיש העניין ד'פרסומי ניסא'. ככל עיר ועיירה, כפר ומושב, במקום הציבורי

ולכאורה מתאים הדבר לפי טעם הריטוב"א והריב"ש שהדלקה בבית-הכנסת, משום פרסומי ניסא בלבד, וכ"ה בשו"ע סי' תרע"א סי' (ראה אנציקלופדיה-תלמודית ערך 'חנוכה', כרך טו עמ' רסז), וכמ"ש בשו"ת יביע אומר (ח"ז חאו"ח סי' נז אות ו) ועוד, שאף המברכים במסיבות כנהוג בארה"ק, יש להם על מה שיסמוכו (ולהעיר שגם המחמירין בדין ספק ברכות להקל א"א זאת במקום מנהג). וראה מש"כ בזה בארוכה בקובץ 'הערות וביאורים' גיליון תצ"ז עמ' 52.

[ב'כפר חב"ד' גיליון 740 עמ' 76 מובא, שהחנוכיה הגדולה שבשדרה החמישית במנהטן גובהה 9.75 מ' - למעלה מעשרים אמה - ושצורתה וגם גודלה נעשו באישור הרבי, עיי"ש. ומתברר שמסרו לפירסום מידה של "מסגרת" כמנהג האדריכלים, אך בפועל, תחתית השלהבת נמצאת עדיין בתוך עשרים אמה]. כשראש-העיר וכדומה אינדיאני, מכבדים אותו בהדלקת ה'שמש'.

פעילי המבצע הורגלו לאחרונה להדליק בחנויות ע"י הקופות וכד', ועדיף לברך כשיש שם כבר עשרה (וע' ביה"ל תרע"א סי' ד"ה ויש נוהגין, שבמקום צורך די שיגיעו אח"כ, וכ"פ בשו"ת מנח"א ח"ב סו"ס סח. וע' ברמ"א תר"צ סי' ח ובכף-החיים שם), וכשאין עשרה - עדיף להדליק בחלון הראווה. וכ"ז לכאורה גם אם נסגרות החנויות תוך פחות מחצי שעה, ועד"ז בביהכ"נ.

והמרכזי ביותר. ואם יש אפשרות להדליק גם במקומות נוספים - מה טוב. יש להודיע לנאספים שאינם יוצאים ידי-חובתם בהדלקה זו¹⁸, ולעוררם להדליק נר חנוכה בביתו של כל אחד ואחד. כשנאספים במקום לא-יהודים, יש לעוררם על דבר מצוות בני-נח שנצטוו בהן. ומצווה לפרסם עושי מצווה, כולל על-ידי פירסום התמונות וכו'. (י) ברומה להדלקת שחרית בבתי-הכנסת - להדליק ללא ברכה גם ביום זאת חנוכה, וכל שכן בשאר הימים, בכינוסים ואסיפות במעמד עשרה מישראל, ובמיוחד ילדים רבים, עם סיפור פרסום הנס'.

(8) סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 172. וגם מזה מוכח שהדליק בברכה, כנ"ל בהערה הקודמת. והרב ישראל-יוסף שי' הכהן הענדל, רב קהילת חב"ד מגדל-העמק, הביא ראיה מהמפורש בשיחת מוצאי זאת-חנוכה תשל"ד ס"ג (מוקלטת, בלתי מוגה), שהרבי ביקש שיארגנו כינוסי ילדים בימי חנוכה גם בשעות היום שאין חייבים להדליק אז, ואעפ"כ ידליקו נרות בלי ברכה, כי ברכה אפשר לברך רק כאשר הכינוס הוא בשעות שיש חיוב להדליק, עיי"ש (הערות וביאורים גיליון תתק"ב עמ' 97), ואילו היה זה כדי ללמדם לברך, הרי אין הבדל מתי עושים זאת. (9) שיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ד ס"ג.

עם עניין הגאולה, כמאמר רז"ל¹⁸ שה'מתפלל עם הציבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם":

תפילה בציבור ענינה - כפתגם זקנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שנקרא על שמו - לאסוף ולקטט את כל עשר כוחות הנפש¹⁹, מנה"י עד חב"ד, ולפעול בכולם עניין הביטול וההתחברות לאלקות, שעל-ידי זה נעשית מעלת תפילה בציבור שהיא כמעלת עשרת ימי תשובה עליהם נאמר "דרשו ה' בהמצאו"²⁰. וזהו שעל-ידי זה מקרבים את הגאולה - "כאילו

היה זמן שהיו יכולים להתנהג בשיטת אדמו"ר הזקן או בשיטת שאר תלמידי המגיד, אך לאחרי שנפסקה הלכה כשיטת אדמו"ר הזקן - אין לנטות מזמנה

פדאני כו" - כי:

החידוש בזמן הגאולה שאז תהיה פנימיות התורה בגילוי, שהרי במתן-תורה נתגלה רק נגלה דתורה, ולעתיד לבוא נתגלה גם פנימיות התורה, כמו שכתוב²¹ "ולא יכנף עוד מורידך".

וכיוון שבאתערותא דלתתא תליא מילתא, צריכה להיות ההכנה לזה גם בעבודה במשך זמן הגלות - על-ידי לימוד פנימיות התורה, שעל-ידי זה נעשית לא רק ההתקשרות דגליא שבנפש עם גליא דקוב"ה, על-ידי גליא דתורה, אלא גם ההתקשרות דסתים שבנפש עם סתים דקוב"ה, על-ידי סתים דתורה,

- כידוע²² שיש ב' אופנים בעניין ההתקשרות: אופן הא', שגליא דנשמה מתקשרת בסתים דנשמה, סתים דנשמה בגליא דתורה, גליא דתורה בסתים דתורה, סתים דתורה בגליא דקוב"ה, וגליא דקוב"ה בסתים דקוב"ה, ואופן הב', שגליא דנשמה מתקשרת עם גליא דתורה ועל-ידיה עם גליא דקוב"ה, וסתים

18) ברכות ה, רע"א.

19) ראה "התמים" ח"ב ס"ע מה ואילך. לקו"ש ח"ב ע' 477 ואילך.

20) ישע"י נה, ו. וראה ר"ה יח, א. וש"נ.

21) ישע"י ל, כ. וראה תניא פל"ו.

22) ראה אגרות-יקודש אדמו"ר מהררי"צ ח"ג ע' תקלה.

דנשמה עם סתים דתורה ועל-ידי זה עם סתים דקוב"ה. אבל לב' האופנים הנה על-ידי סתים דתורה נעשית ההתקשרות דסתים דנשמה עם סתים דקוב"ה -

והרי סתים דקוב"ה קשור עם עניין הקץ, שהרי אמרו חז"ל "אני ישנה בגלותא"²³ "ולבו של הקב"ה ער לגאלני"²⁴, אלא ש"לבא לפומא לא גליא"²⁵, היינו, שעניין זה הוא בבחינת סתים. וטעם הדבר - לפי שדיבורו של הקב"ה (פומא) חשיב מעשה²⁶, וזהו שעניין הקץ לא נתגלה בדיבור ("לבא לפומא לא גליא") שחשיב מעשה, לפי שעדיין נשארו "פכים

קטנים" לסיים את העבודה כו'.

אמנם, על-ידי זה שמקשרים גליא וסתים שבנשמה, שזהו עניין תפילה בציבור, ומקשרים גליא וסתים דתורה, היינו, שגם בגליא דתורה פועלים שיהיה באופן ש"אינו מן המדה"²⁷, וגם בפנימיות התורה פועלים שיומשך ויתגלה בשכל אנושי - אזי פועלים גם ההתקשרות דגליא וסתים דקוב"ה, שיהיה "לבא לפומא גליא", שעניין הקץ יומשך בדיבורו של הקב"ה שחשיב מעשה, ובמילא בא עניין הקץ במעשה - שאתי מר דא מלכא משיחא בפועל ממש²⁸.

* * *

ד. כתיב²⁹ "קטנתי מכל החסדים", ומבאר אדמו"ר

23) זח"ג צה, א.

24) שהש"ד פ"ה, ב (א).

25) זו"ח בראשית ח, א. וראה ג"כ זח"א רנג, א. סנהדרין צט, א ובפרש"י.

26) ב"ר פמ"ד, כב.

27) יומא כא, סע"א. וש"נ.

28) ראה גם שיחת י"ט כסלו דאשתקד סי"ב (תורת מנחם - התוועדות [תשי"ב] ח"ד ס"ע 189).

29) וישלח לב, יא.

"מבצע חנוכה"

נס החנוכה, לשמח אותם (רצוי גם בסופגניות וכדומה), ולאפשר להם להדליק חנוכייה. כמו-כן בקשר ליהודים הנמצאים לעת-עתה בבתי-רפואה או בבתי-כלא, והנמצאים בכוחות הצבא והמשטרה - בכל אתר ואתר להשתדל שבכל מוצב צה"ל תהיה לפחות מנורת-חנוכה אחת, ושכל יום ידליק בה חייל אחר. וכן לומר להם דברי תורה עם חלוקת דמי חנוכה, ועדיף שגם החיילים עצמם יאמרו דברי תורה ויחלקו דמי חנוכה, ושתייה להם קופת צדקה על השולחן או על הכותל.⁴

(ד) להשפיע על החברים והשכנים היהודים להדליק נרות חנוכה.

(ה) להשתדל שכל ילדי-ישראל, בנים ובנות, יקבלו מעות חנוכה.

(ו) מה טוב אשר גם הילדים יתנו מעות חנוכה לחבריהם, והילדות לחברותיהן.

(ז) לעורר את הילדים לתת צדקה במשך ימי החנוכה חוץ משבת-קודש, ותמורת זאת יתנו בערב שבת כפליים - גם עבור יום השבת.

(ח) לעורר אותם להוסיף בלימוד בכל יום מימי החנוכה מענייני חנוכה אשר בתורה - לכבוד ימי החנוכה.

(ט) להדליק נר חנוכה בזמנו במקומות ציבוריים

בשנים האחרונות הציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כמה פעולות שמטרתן לחזק את קיום מצוות ומנהגי חנוכה. ועניין מיוחד לזה בארה"ק ת"ו, שבתור 'פלטריין של מלך' זקוקה לאור במיוחד, ולביטול החושך, שישפיע גם "על פתח ביתו (=ארה"ק) מבחוץ" להגנה ושמירה עליה ועל תושביה.²

(א) לפעול וגם הנשים יפעלו בזה, ואדרבה - במיוחד, הן במבצע חנוכה כפשוטו והן בתוכן הפנימי להאיר בכל מקום ב'נר מצווה ותורה אור', אלא שהפעולה בזה צריכה להיות בתכלית הצניעות, גם באופן דמהדרין מן המהדרין, כמוכן וגם פשוט³ להדלקת נר חנוכה בכל בית יהודי (ואף לתת להם מנורת-חנוכה במתנה!).⁴ ובמקומות שאין האנשים מדליקים - ישתדלו לכל-הפחות שאשה (או ילדה) תדליק נר חנוכה (אף-על-פי שמכמה טעמים עדיף שידליק איש ולא אשה).⁵

(ב) כל הגברים, ובכללם גם ילדים רכים, ידליקו חנוכייה לעצמם.

(ג) לאסוף את ילדי ישראל - גם אלו שלא למדו מעולם בבית-ספר יהודי - לספר להם את סיפור

החנוכה, וישב תשל"ח סכ"ה (הנחת הת' בלתי מוגה, שיחות-קודש במהדורה הישנה תשל"ח ח"א עמ' 303).

(4) שיחת ש"פ וישב תשל"ד ס"ה (הנחת הת' בלתי מוגה - שיחות-קודש תשל"ד ח"א עמ' 196).

(5) סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 172. וראה גם שיחות-קודש תשל"ד עמ' 237.

(1) רכזו ב'שבח המועדים' (תשי"ג) עמ' 98, ונוספו עליהם חלק מס'ג' וסעיפים ט"ו. אגב, בשנת תשל"ד היתה הוראה שגם ילדים בגיל רך ידליקו נרות חנוכה (ואף הבנות - כהוראת שעה). וראה ב'לוח השבוע' בגיליון זה, הערה 65.

(2) שיחת ש"פ וישב תשל"ח סכ"ה (הנחת הת' בלתי מוגה, שיחות-קודש במהדורה הישנה תשל"ח ח"א עמ' 303).

(3) שיחת מוצש"ק חנוכה תשמ"ט סכ"ד-כה, ועוד.

(4) שיחת ש"פ וישב תשל"ד ס"ה (הנחת הת' בלתי מוגה - שיחות-קודש תשל"ד ח"א עמ' 196).

(5) סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 172. וראה גם שיחות-קודש תשל"ד עמ' 237.

הנה כאשר מתבוננים בגודל החסדים של הקב"ה שנתן לנו "תגא דמלכא", ולאידך גיסא, מתבונן כל אחד במעמדו ומצבו, באיזו מדה שייך הוא לכל הנ"ל - אזי יכול ליפול להקצה השני של גאוה - לרגש של עצבות!

ועל זה אומרים לו שלא ייפול רוחו בקרב - על-פי המבואר בריבוי-המתחיל כי ישרים דרכי הוי' הנ"ל³⁴, ש"אנחנו אף-על-פי שאין בערכנו להשיג למעלה כמו תנאים ואמוראים", שלימודם היה באופן שהיו מביטים בשורש החכמה שבתורה כמו שהוא למעלה, ובהתאם לכך היו פוסקים הדין למטה, "מכל-מקום, בעת שאנו לומדים פשט ההלכות בטעמים שיסדו לנו התנאים ואמוראים. . . הרי זה כמו על-דרך-משל הסומא שהולך אחר הרואה וכו' באחיותו בו וכו' כך אנחנו וכו' אין אנו נוטים ימין וכו'".

וכשם שהדברים אמורים בנוגע לפסקי הלכות בתורה באופן המכוון לאמיתתה של תורה, כן הוא גם בנוגע לעניין העבודה:

אף-על-פי שמתבוננים ויודעים עד כמה גדול הריחוק שרחוקים מפנימיות התורה, ומרבותינו נשיאינו,

- אדמו"ר מהר"ש³⁵ היה נוהג להצניע את האפיקומן של בניו, ולפעמים גם של האורחים, יחד עם האפיקומן שלו. פעם ביקש אחד האורחים (החסיד ר' נחמן) מאדמו"ר מהר"ש שייקח גם את האפיקומן שלו, והשיב לו אדמו"ר מהר"ש: מניין לך שרצוני להעלותך על העגלה שלי!?!... -

מכל מקום, כאשר כל אחד ניח את עצמו על הצד, וילמד בשקידה ומסירה ונתינה את המאמרים של הרביים, ויתנהג על-פי כללי העבודה שהורו הרביים במאמריהם, מתוך התקשרות אליהם ("וידך אָנהאלטן אין זיי") - "הרי זה כמו על-דרך-משל הסומא שהולך אחר הרואה כו", שאז ילך לבטח דרכו, ויתמיד בהליכתו ("ער וועט גיין און גיין"), עד "יאק דאָיערעם דאָ קראַטשאַמקע", והלאה יותר, ויוצאים מהגלות, ונשיאינו בראשנו.

(מהתוועדות י"ט סלולו'ה'תשי"ג, 'תורת מנחם' תשי"ג ח"א (ז) עמ' 212, 216, 223, 225; בלתי מוגה)

הזקן באגרת-הקודש³⁰ "שככל חסד וחסד שהקב"ה עושה לאדם צריך להיות שפל רוח במאד. . . כל שהוא קמיה יותר הוא יותר כלא כו".

וכיוון שכן, הרי, כאשר מתבוננים בגודל החסדים שעושה הקב"ה עמנו, בנתנו לנו את תורתו, נגלה תורה, ובפרט פנימיות התורה,

- שהרי גם נגלה דתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, והוא וחכמתו אחד, ובאופן כזה - כפי שהתורה היא חכמתו של הקב"ה שהוא וחכמתו אחד - ניתנה התורה לנו למטה, כדאיאת במדרש³¹ "אמר הקב"ה לישראל מכרתי תורתי כביכול נמכרתי עמה. . . משל למלך שהיה לו בת יחידה בא אחד מן המלכים ונטלה ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו, אמר לו, בתי שנתתי לך יחידתי היא, לפרוש הימנה איני יכול. . . כל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי", והיינו, שעל-ידי התורה "אותי אתם לוקחים"³²,

ובפרט פנימיות התורה, שגדלה מעלתה על נגלה דתורה בכ' עניינים התלויים זה בזה:

(א) פנימיות התורה, ריזן דרוזן שבתורה, היא מדרגה נעלית יותר בחכמתו ית', חכמה עילאה, כמעלת הפנימיות על החיצונית, והיינו, שמעלה זו היא גם מצד התורה כפי שהיא בשרשה, שנגלה דתורה היא חיצונית החכמה, ופנימיות התורה היא פנימיות החכמה. ונמצא, שכאשר האדם לומד פנימיות התורה הרי הוא תופס ומקיף ומתאחד עם פנימיות חכמתו ית',

(ב) כיוון שפנימיות התורה היא פנימיות החכמה, לכן, גם בירידתה למטה הרי היא בגילוי כמו שהיא מצד עצמה. דלא כנגלה דתורה, שלהיותה חיצונית החכמה, הרי בהשתלשלותה למטה מתלבשת היא בלבושים שונים, עד כדי כך שיכולים ללמוד תורה מבלי לדעת כמה המדובר (שוזיה חכמתו של הקב"ה), וכנ"ל בפירוש "כי ישרים דרכי ה' וגו'". מה שאין כן בפנימיות התורה, הנה גם כאשר לומדים משלים מכוחות הנפש, יודעים בשעת מעשה שכל עניינים אלו "נשתלשו מהן"³³, מהעניינים כפי שהם למעלה -

(30) ס"ב.

(31) שמו"ר פל"ג, א.

(32) לשון חז"ל - תנחומא אמור יז. וראה שמו"ר שם, ו (בסופו).

(33) ראה תניא רפ"ג.

(34) ביאורו"ז שם כ, סע"ב ואילך.

(35) ראה "רשימות" חוברת ה' ע' 21. וש"נ.

נשיא ישראל ממתין לדורו שיהיו מוכנים לגאולה

מדוע מנוחת נשיאי חב"ד בחוץ לארץ?

כאשר עשו אמר ליעקב "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך" - השיב לו יעקב ש"הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ורפקום גו' ומתו כל הצאן", ולכן, "אני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה וגו' עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", "בימי המשיח, שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו". כלומר: מצד שלימות עבודתו של יעקב כשלעצמו - היה יכול כבר אז להיות המעמד ומצב דביאת המשיח ("ועלו מושיעים גו' לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה"); אלא, שה"ילדים" - טוען יעקב - אינם מוכנים עדיין לקבל את אורו של משיח, שכן, להיותם "רכים", ולהיותם בבחינת "צאן ובקר", היינו, שנשמותיהם מבחינת "זרע בהמה" שאין להם דעת (הכרה והרגשה) באלקות, הרי אם ימהרו אותם ("ודפקום"), אזי "ומתו כל הצאן" - שתהיה אצלם כלות הנפש לאלקות (כיוון שאינם יכולים לקבל ב"כלים"), או שתהיה אצלם מיתה כפשוטה מצד שבירת הכלים (כיוון שאינם מוכנים עדיין לקבל את אור המשיח). ובגלל זה נשאר הצדיק בגלות למשך כמה שנים - כדי שיוכל לקחת עמו את צאן מרעיתו ולהביאם לימות המשיח.

ועל דרך זה בנוגע לכל מנהיג ונשיא ישראל בדורו:

נשיא ישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו מצד עצמו, מניח הוא... את הכול על הצד, ומביט על צאן מרעיתו, וכאשר צאן מרעיתו נשאר בגלות, נשאר גם הוא ("בלייבט ער ליגן")... בגלות, כדי... שיוכל להמשיך ולשמש... "צינור" ו"ממוצע המחבר" שעל-ידו יוכל יהודי... לקשר את עצם הנשמה... עם עצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא.

וזהו גם הביאור על זה שמנוחתם כבוד של נשיאי חב"ד במקומות שונים בחוץ לארץ - נוסף לכך שממתנים להיכנס לארץ בגאולה העתידה יחד עם צאן מרעיתם ("דער גוף זאָל מיטגיין מיט אָט דעם גוף") - כדי לעזור ולסייע בכל המצטרך לצאן מרעיתם, להיותם נשמות כלליות שהם שרשים לכל הנשמות הפרטיות שבדורם, שלכן בכוחם וביכולתם לסייע לנשמות הפרטיות (שכל אחד מהם הוא "פרט" שלהם) שלא בערך מאשר סיוע של מי שנשמתו אינה נשמה כללית.

(משיחת יו"ד שבט ה'תשי"ד; 'תורת מנחם' כרך יא, עמ' 30-28, בלתי מוגה)

דבר שאינו מובן לגמרי

...אילו זכינו הייתה הגאולה תיכף ומיד בזמנו של יעקב אבינו, כאשר יעקב אבינו היה מוכן כבר לגאולה, אבל בפועל ממש התערבו "מלאכים"... והודיעו שעשו אינו מוכן לגאולה, ולכן צריכים עדיין יעקב ובניו להישאר תקועים בגלות!... - דבר שאינו מובן לגמרי! מכיוון שיעקב (וכל נשמות ישראל הכלולים בו) מוכן כבר לגאולה, אם כן, מה יש לעשו לומר בעניין זה?! - ואף-על-פי-כן, בפועל ממש רואים שמאז עברו בני-ישראל צרות צרורות, עד לצרות דעקבתא דמשיחא!

(מהתוועדות יו"ד כסלו תשד"מ, 'התוועדות' תשד"מ כרך א עמ' 557 ואילך)

ממונו של אדם הוא פחות ושפל יותר מגופו, כי הוא רחוק יותר מעצם האדם. לכן יש חביבות ב'ממונם' יותר מב'גופם', כי בהבירור של 'ממונם', יש מעלה מיוחדת, שבכך מתגלה כי גם דברים פחות-ערך יכולים להתברר ולהפוך לעניין של קדושה ועבודת הכבוד.

(לקוטי שיחות כרך טו, עמ' 288)

כי ראיתי אלוקים פנים אל פנים ותינצל נפשי (לב, לא)

"כי ראיתי אלוקים" - היינו בחינת 'ראייה' באלקות, ככתוב (ישעיה מ) "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה".

"ותינצל נפשי" - על-ידי עבודה בדרך זו ניצלת נפש האדם מישות וגאוה. כי עבודה בבחינת ראייה באלקות פועלת בו ביטול מוחלט, שאינו מרגיש את עצמו ואת עבודתו כלל.

(ספר המאמרים עת"ד)

ויסעו ויהי חתת אלוקים על הערים אשר סביבותיהם (לה, ה)

כ"ק אדמו"ר הצמח-צדק סיפר:

בשנת ת"ג, כשנקראתי לאסיפת הרבנים בפטרבורג, הייתי על ציון אימי הרבנית הצדקנית (מרת דבורה-לאה) בליאזונה. היא סיפרה לי, שבגלל מסירות-נפשה לטובת החסידים והחסידות, זכתה להיות גם בהיכל הבעל-שם-טוב ולעורר רחמים עבורי. היא ביקשה מהבעל-שם-טוב שייתן לה סגולה בעבורי, שאוכל לעמוד כנגד המתנגדים לתורת החסידות.

אמר לה הבעל-שם-טוב:

בנך בקי בחמישה חומשי תורה, בתהילים ובתנאי בעל-פה באותיותיהם. כתיב "ויהי חתת אלוקים וגו'" - "חתת" ראשי-תיבות חומש, תהילים, תנאי - והבקי באותיותיהם שובר את כל ההעלמות וההסתרים...

(קיצורים והערות לתנאי, עמ' קכו)

אלוף מגדיאל אלוף עירם (לו, מג)

מגדיאל: היא רומי (רש"י)

מאחר ש'מגדיאל' היא רומי, שהוא גלות הרביעי והאחרון של עמנו - מדוע בא אחריו אלוף נוסף ('עירם')?

מבאר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:

גם 'מגדיאל' וגם 'עירם' שייכים למלכות רומי, אלא שהם רומים לשתי תקופות שונות במלכות זו.

'מגדיאל' - הוא מלשון 'הגדיל על כל אל-ל', כפי שכתבו המפרשים, היינו רומי כפי שהיא מנגדת לאלוקות בזמן הגלות האחרונה. ואילו 'עירם' נקראת כן על שם "שהוא עתיד לערות הסווריות (לקבץ אצרות) למלך המשיח" (מדרש רבה), היינו בתקופה מאוחרת יותר, כשרומי לא תהיה עוד מנגד אלא להיפך.

זהו תוכנו הפנימי של השם 'רומי': על-ידי בירור ניצוצות הקדושה שבה (היינו ה'אוצרות' שהוא מקבץ למלך המשיח) תהיה רוממות בקדושה.

לאור האמור תתורץ עוד שאלה: הכלל הוא שמסיימים בדבר טוב, ואס-כן כיצד סיים רש"י את פירושו לפרשתנו במלכות רומי?

אלא רש"י (תורה שבעל פה) מפרש ומגלה לנו את תוכנו הפנימי של 'מגדיאל': אמנם בגלוי זה עניין שלילי ("הגדיל על כל אל-ל"), אך על-ידי בירונו מגיעים ל'עירם' ומתגלה רוממות האמיתית דקדושה

- "היא רומי".

(לקוטי שיחות כרך ה, עמ' 411-412)

להמיס את הכפור ולחמם את העולם

"החיבור בין 'קרירות' ו'770' אינו הולם. ליובאוויטש דכאן וכן במנצ'סטר, אנגליה ובכל מקום אחר בעולם, הצליחה בעזר ה' לשבור את עידן הקרח" • התקשרות לרבי מוסיפה בתוקף החום של "שמש הוי" ומסייעת לבירור החומר וביטול הקרירות • לימוד חסידות מביא חמימות בעבודת ה' • התבטאויות שהרבי ראה בהם סימן מלמעלה...

ארגון עבודת ה"מרכז לענייני חינוך" - תישאר החמימות כו'.

חזרה מ־770 בחום, התלהבות ואנרגיה

המכתב הבא התפרסם לאחרונה. הוא נכתב בשנת הקהל תשמ"א, לחסיד המפורסם הר"ר זלמן יפה ע"ה, במענה למכתבו, כהמשך לביקורו בחודש תשרי בבית חיינו. במכתב ציין הרב יפה, כי אורחי תשרי הלונדונים חזרו 'מקוררים' (הצטננו). הרבי השיב במכתב קצר בלשון הקודש ובי"ב. ארוך באנגלית:

ב"ה, ד' כסלו תשמ"א
ברוקלין

הו"ח א"א נו"נ עוסק בצ"צ כו' מו"ה שניאור זלמן שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מו' מו"ד מ"ח וכו' ודבר

באחד מביקוריו של מר שז"ר אצל הרבי, בחודש שבט תשל"ג (נשיא וחסיד' עמ' 336-335), שרר בחוץ קור של כעשרים מעלות צלסיוס מתחת לאפס.

כשנכנס, התבטא שז"ר: "כל־כך קר בניור יורק, קור מזור, היכן שאני רק יוצא החוצה מכה בי הקור". הרבי השיב: "לשם כך נשלחו היהודים לעולם הזה, כדי לחממו. הם המביאים חמימות לעולם!".

"תאירו ותחממו בכיתכם ובסביבתכם" - איחל הרבי בכמה וכמה הזדמנויות לחתנים וכלות ב"יחידות" שלפני חתונתם.

בהזדמנות אחרת (תורת מנחם כרך א' עמ' 116) הזכיר הרבי את דברי חותנו כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, שאמר כי באמריקה יש חיסרון, שמתחממים מהר ומתקררים מהר ("מ'ווערט גיך וואַרעם און מ'ווערט גיך קאַלט").

והרבי סיים:

יש להשתדל אפוא שבעניין זה - הסיוע והמשך

פרשת וישלח

וישלח יעקב מלאכים (לב,ד)

מלאכים: מלאכים ממש (רש"י)

מנין לו לרש"י, בדרך הפשט, שיעקב שלח אל עשיו מלאכים ממש, ולא שלוחי בשר־ודם? ההסבר בפשטות: יעקב לא ידע את יחסו של עשיו אליו, וחשש שעדיין עשיו שונאו בנפש ומבקש להרגו. לכן לא היה ראוי לשלוח אל עשיו שלוחים בשר ודם, מכיוון שבכך היה מעמיד אותם בסכנה. מכאן שיעקב שלח "מלאכים ממש".

(לקוטי שיחות, כרך ה, עמ' 391)

וישלח יעקב מלאכים (לב,ד)

וישלח יעקב מלאכים: מלאכים ממש (רש"י)

ה"ממש" של המלאכים שלח יעקב לעשיו, ואילו הרוחניות שלהם - נשארה עמו (הרב המגיד ממזריטש)

ויש לדרק בזה: א) מדוע שלח יעקב לעשיו רק את ה'ממש' של המלאכים, הרי עבודת ה'בירורים' היא עניין רוחני? ב) כיצד בכלל אפשר להפריד בין ה'ממש' של המלאך ובין רוחניותו של המלאך? אלא: רק כאשר הרוחניות של המברר (המלאך) נשארת אצל יעקב, אזי הגשמיות שלו (ה'ממש') מסוגלת לברר ולתקן את הדבר המתברר. כלומר, גם כשפגשו המלאכים את עשיו לא התנתקו מהתקשרותם ליעקב, עד שכאילו רק גופם בא לעשיו. ההרגשה שמקומם האמיתי הוא אצל יעקב - היא שנתנה להם את הכוח לפעול עם עשיו.

ללמדנו: כשאדם יוצא לשליחות בהפצת היהדות חוצה, רק ה'גוף' וה'ממש' שלו הם היוצאים החוצה, אבל ה'רוחניות' שלו צריכה להיות קשורה ודבוקה במשלה - ברבותינו נשיאינו ('יעקב').

ועוד: על האדם לקבוע בנפשו שהעסק עם ה'חוצה' הוא מילוי שליחות המשלה, בלא התערבות של שום עניין צדדי, וברוגמת הגוף, שכל מציאותו היא מציאותה הרוחנית של נשמתו - דבר זה יבטיח שרוחניותו אכן תישאר דבוקה במשלה.

(לקוטי שיחות כרך י, עמ' 100)

ויותר יעקב לבדו (לב,ה)

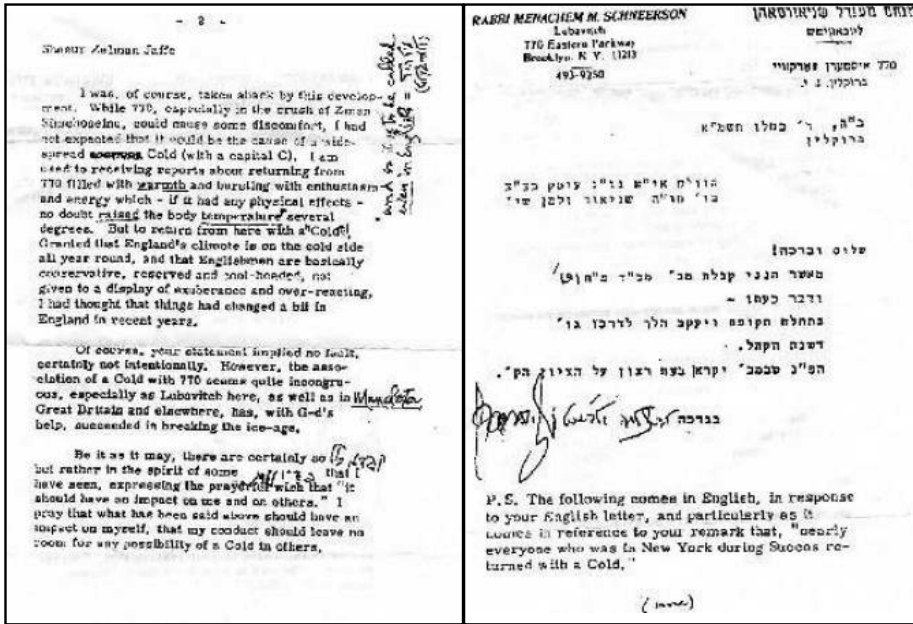
שנסתייר על פניו קטנים, מכאן לצדיקים שחביב עליהם כמונום יותר מגופם (חולין צא)

בטעם הדבר אומר הבעל־שם־טוב:

בממונו של אדם מצויים ניצוצות קדושים השייכים לשורש נשמתו (שעליו לבררם).

(כתר־שם־טוב סימן ריח, עמ' 56)

* * *

איגרת הרבי לר' שניאור זלמן יפה בתגובה להערותו שאנשים חזרו מ-770 'מקוררים'

מוזג ואינם מוחצנים. אך חשבתו שדברים השתנו באנגליה בשנים האחרונות. כמובן, שלא באתי להאשימך, ועל כל פנים הצהרתך היתה בלתי מכוונת. אולם החיבור בין 'קרירות' ו'770' אינו הולם, במיוחד לאור מה שליבאוויטש דכאן וכמו כן במנצ'סטר, אנגליה ובכל מקום אחר בעולם, הצליחה בעור ה' לשבור את עידן הקרח. כמובן שאין שום קפיצת אצל אבל ברוח כמה פדיונות שראית, המבטאים את התפילה והבקשה "שתהיה השפעה עלי ועל אחרים", מתפלל אני שמה שגמר לעיל תהיה לו השפעה על עצמי, שהתנהלותי לא תשאיר שום מקום לאיזו שהיא קרירות אצל אחרים.

עבודת ה'

מתוך חיות וחמימות

בשבת פרשת שלח תש"י (תורת מנחם) כרך א, עמ' 109) ביאר הרבי:

בעתו - בתחלת תקופתו ויעקב הלך לדרכו גו' דשנת הקהל.

הפ"נ שבמכו 'קראו בעת רצון על הציון הק'.
בברכה להצלחה ולבשו"ט [ולבשורות טובות]
חתימת יד קדשו

ג.ב. השורות הבאות יבואו באנגלית, במענה למכתבך באנגלית, ובמיוחד במענה על ההתבטאות "כמעט כל אלו שהיו בניו יורק במשך סוכות חזרו עם קור" [הצטטנות].

אני, כמובן, הופתעת מהתפתחות זו. כשנמצאים ב'770, במיוחד בתקופת זמן שמחנתו, לא ציפיתי שזה יגרום תנועה רחבה של התקררות (בשם העצם). אני רגיל לקבל דיווחים על חזרה מ'770 כשהחוזרים הם מלאי חום ובווערים בהתלהבות ואנרגיה, אשר - אם יש לזה איזה ביטוי גשמי - ללא ספק הדבר העלה את טמפרטורת הגוף בכמה מעלות. והרי אפילו באנגלית הדבר נקרא = מיט היץ (ולא - קעלט [קור]). אבל לחזור מכאן עם 'קרירות'?! ידוע שהאקלים באנגליה קריר במשך כל השנה, וכן האנגלים בדרך כלל שמרנים וקרי

(אגב, בהתוועדות היה נוכח המשפיע הגאון החסיד וכו' ר' ניסן נמענוב שי)...".

הקור והגשם שלא הזיקו

כ"ט אלול תש"י, ערב ראש-השנה הראשון אחרי הסתלקות כ"ק אדמו"ר מהור"י צ. אנ"ש והתמימים נסעו להשתטח על קברו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ. גם הרבי (אז 'הרמ"ש') נסע עמם, באוטובוס מיוחד, עם כולם. במשך שלוש שעות עמד שם וקרא פדיונות-נפש שהגיעו מקצווי תבל. כל משך זמן זה ירד גשם עז. בשעה שחזרו ניגש הרב ש"א קורנובסקי לרבי וביקש ברכה עבור כל אלו שהיו באוהל ונרטבו בגשם שלא ייזקו חס"ו ושלום. ענה הרבי: 'גוט' [=בסדר].

בצום גדליה קרא הרבי לרב קורנובסקי ושאל בשלומם של אלו שהיו באוהל בערב ראש-השנה, אם כולם בקריהבריאות. הלה השיב שבכרוב-השם אף אחד לא ניוזק. הפלא שבדבר, שרבים אחרים התקררו באותה תקופה בשל שינויי מזג האוויר, ורווקא אלה שעמדו לצד הרבי במשך שעות בגשם לא התקררו ("מי בראשית" עמ' 243, 252. כמה פרטים הושלמו על-פי סיפורו של הר"ה ר' שלום חסיקניד ע"ה).

וסמך את ראשו על שתי ידיו עד שהגיעו לה'האדרת והאמונה'. ואז ציווה ברמזו לשיר והתחילו לשיר 'האדרת והאמונה', ולבסוף סימן לנגן את הניגון בלי המילים, כך שחזרו על הניגון כעשר פעמים. ומכאן ואילך הכול הלך כשורה...

"אחרי התפילה התוועדות... שרו ניגונים שמחים כל הזמן, ואחרי-כן היה מאמר דיבור המתחיל קטונתי וגו' שנמשכה אמירתו משך כארבעים וחמש דקות. במאמר מוסבר ההבדל בין חסד וגדולה.

"השיחה הבאה הוקדשה לעובדה שהתפללו למעלה ולא למטה. הרבי סיפר כי כששאל מדוע מתפללים למעלה השיבו לו: "עס איז קאלט און טונקעל" [=קר וחשוך]. תגובת הרבי בהתוועדות היתה: פעם ב'המשך [שמחת תורה כבר דיברתי על תשובות כאלו, והפעם אין מתפעלים מזה.

"והוסיף: ישנו סיפור על יהודי פשוט שקרא ב'צאינה וראינה' את פרשת מכירת יוסף ונכמרו רחמיו על יוסף. לשנה הבאה קרא עוד הפעם את הפרשה, ואמר: כל שנה קורה לו ליוסף אותו דבר, האם לא יכול היה להיזהר הפעם מללכת אל אחיו. אלא שהפעם - סיכם האיש - אין יוסף ראוי שירחמו עליו, והוא הדין בנידון-דידן. אחרי כך ציווה הרבי להתפלל מנחה למטה ולא למעלה, אחרי מנחה ציווה לנגן, שרו 'פרצת' והרבי יצא

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

עניין החום הוא מעלה בעבודת ה', כדאיתא בספרי מוסר וחסידות שכל העניינים דעבודת ה' צריכים להיות בחמימות דווקא.

והוסיף: ועל-פי הידוע שתכלית הבריאה היא "בשביל התורה ובשביל ישראל", מובן, שגם עניין החום שנברא בעולם בשביל התורה ובשביל ישראל עיקרו הוא בענייני תורה ועבודת ה'.

ואף שלכאורה גם הקרירות הוא נברא שתכליתו להביא תועלת בעבודת ה' – הרי באמת יש הפרש בין קרירות לחמימות. שכן חמימות היא מציאות חיובית, הבאה מצד חיות דווקא, מהי שאין-כן הקרירות שמציאותה הוא העדר, שבהעדר החיות והתנועה – ממיילא נוצרת קרירות. וכיוון שמציאותה של קרירות הוא רק העדר, לא שייך לומר שתכלית בריאתה הוא בשביל התורה, כיוון שאינה בריאה, מה שאין-כן בחמימות.

הרבי המשיך: לאמיתו של דבר היה צריך להיות עניין החמימות בקדושה דווקא, והטעם שעניין זה ישנו גם בענייני העולם, הוא כדי שיהיה ענין הבחירה. אמנם, עיקרה הוא בקדושה דווקא.

אמנם, יתכן מעמד ומצב שגם בזמן שמואיר תוקף החום ד"שמש הוי", יש בו עניין הקרירות, ואין בו שום חמימות וחיוניות בענייני קדושה, מצד תוקף החומריות ("חמרא . . קריא ליה") – עליו לפעול מתוך קבלת עול דווקא, לברר ולזכך עד שסוף-כל-סוף לא יהיו ענייני התורה-ומצוות למשא, אלא אדרבה, ירגיש שזהו כל חיוניותו.

עוד זאת, על-ידי חיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר נמשך, מתגלה ומואיר לנו תוקף החום ד"שמש הוי", המוסיף כוח בכללות העבודה של בירור החומר – לבטל הקרירות שמצד החומר, ולהוסיף חיוניות וחמימות בכל ענייני קדושה.

אגב, במכתב כללי שהחל הרבי לכתוב ולא סיים את כתיבתו, בט"ו בשבט תשי"א ('אגרות קודש' כרך כא עמ' קיט), מעלה הרבי את החשש: "ויש מקום לחשש אשר יתיישן הדבר, ואור וחום ההתקשרות לנשיאנו, לתורתו ולהוראותיו – אשר כולא חד – ילך הלך וחוסר חס ושלום". ולכן

מבקש הרבי "שהיו עליכם חדשים כאילו שמעתם בו ביום..."

בין שמחת חסידים לעולמ'שע

בכ"ד אדר תשי"ג כתב הרבי (אגרות קודש כרך ז, עמ' קצו) לאדם מגזע החסידים:

קיבלתי מכתבו משושן פורים, בו כותב אשר נתקרב בשני הפירושים, ובמילא לא השתתף בהתוועדות (חסידים המושפעה בהמתוועדים אור וחום חסידותי). ובטח מבין גם מעצמו אשר למרות מכתבו, הנה ככל שידגל הקור בחוץ היינו בנפש הבהמית צריך להגדיל החום מבפנים היינו בנפש האלוקית, וכשבורחים מהתוועדות הרי אין זה עצה אפילו לא בתור דזשאק [=בדיחה].

בהמשך המכתב (שם עמ' קצו) אחרי איחולים אישיים אותם מסיים במלים: "ויחוגו כולם יחד את חג הפסח הבא עלינו לטובה בכשרות ובשמחה", מעורר הרבי:

ולמותר להאריך אשר גם בשמחה ישנם שני אופנים, וכידוע מנהג העולמות'שע המקפידים כמאן דאמר ומגדיל החששא לרקוד ולטפח בשבת ויום טוב, ובמילא את זה עושים בשינוי, היינו אחרי כפות היד זה על גב זה ולא פנימיות, ושותים כוסות חלב שמפיל תרדמה (שופטים ה, כה), ומובן אשר כלי-זה פועל התקררות, ודי-למבין.

והשם יתברך יזכהו אשר ימשיך בגילוי הגמור מה שזרע [=נזרע] ונטע בו במשך היותו תלמיד ישיבת תומכי תמימים . . אלא שאהבת הצחות מסתרת לפעמים, וכאשר יש לו נפילת הרוח מזה הנה תחת [במקום] שיתעורר על-ידי-זה לתוספת אומץ בהמלחמה נגד הגוף ונפשי-בהמית, הנה גיט ער א' מאך מיט דער האנט [=יוצא הוא ידי חובה על-ידי הניף יד] ומסביר זה לעצמו שאין לו חיות וכו' וכו'. וכיוון שסוף-סוף הרי בטח יצא מן המיצר אל החירות שיהיה ענין חירות באמת, הנה ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר, שחסידים – פיקחים הינם, ואינם משאירים למחר מה שאפשר לעשות היום...

את המכתב חותם הרבי שוב באיחולים, ומסיים "ולנחת חסידותי מעצמו ומכל בני ביתו שיחיו".

הסיבה והעצה לקרירות

ועוד מעשה: יהודי שאינו לומד חסידות כתב לרבי שמרגיש קרירות במצוות. בתגובה כתב לו הרבי בכ"ב בכסלו תשכ"ד (אגרות קודש כרך כג עמ' מט) את הדברים האלה:

...לכתבו על-דבר קרירות גדולה כו' – לפלא פליאתו: כשחוששים ללימוד המביא לחמימות (עין רמב"ם הלכות יסודי התורה ריש פרק ב') ועד שהחשש מביא "למעשה" (היפך העשייה) – מובנות התוצאות.

רמז מלמעלה

בשבת פרשת בראשית תשכ"ז היה בדעתו של הרבי שתפילת שחרית תקיים בחצר בית הכנסת – ה'שאלאש' – המקום שבו התקיימה ההתוועדות, מפני שהמקום היה בהרחבה, יחסית לבית הכנסת. הגיע מישהו לשאול היכן יתפללו, והרבי אמר כפי שהיה בדעתו, שיתפללו למטה (בחצר). לתומו השיב הלה לרבי: "למטה קר ומלוכלך", ולפועל התפללו בבית-הכנסת. בהתוועדות הראשונה שהתקיימה באותו יום התייחס הרבי להתבטאות כושלת זו במרירות רבה: "הייתכן שאחרי כל עבודת ה' של אלול ותשרי נשלח מעין רמז מן השמים ש'קר ומלוכלך'..."

והרבי התבטא (תורת מנחם כרך כא עמ' 136): קור (קרירות) – הוא היפך הקדושה, שהרי קדושה הוא עניין של חיות שעניינה חמימות, מה שאין-כן קרירות מורה על העדר החיות, דהיינו העדר הקדושה. ויתירה מזה: "לכלוך" הוא היפך הקדושה – בדומה לשני העניינים שבחושך: (א) העדר האור, (ב) מציאות של חושך שהוא היפך האור.

ובנוסף לכך, היתה גם התפילה שלא באופן של הרחבה.

וכאן פרץ הרבי בככי רב!... הרבי סיים את דבריו בדברי תנחומים פורתא, מעצם העובדה שמונהגים ב"השגחה פרטית" בצורה גלויה!

מדוע לא למדו מ"טעותו" של יוסף?

חמש שנים אחר כך אירע מאורע דומה, שעליו מסופר בספר 'בית חיינו 770' (קה"ת תשס"ד) עמ' 201. זה היה בשבת קודש פרשת וישלח ח"י כסלו תשכ"ג, לאחר ה'שאלאש' נבנה. זמן קצר לפני כניסת שבת נפל החשמל בבית-הכנסת, והגבאי הודיע לרבי שלא ניתן להתפלל בבית-הכנסת למטה שכן שם "קר וחשוך".

תפילת ליל שבת התפלל הרבי בבית-הכנסת למעלה (ה'זאל' הקטן), אך בבוקר יום השבת הודיע הרבי כי ההתוועדות תיערך, למרות המצב, בבית המדרש ב'שאלאש'.

ההתוועדות התקיימה כמעט בחשיכה, כאשר אך מעט אור בוקע מבעד החלונות. במהלך ההתוועדות סיפר הרבי את הסיפור על אשה יהודייה ששמעה בקריאת התורה את פרשת מכירת יוסף, אך הודיעה שהיא אינה מרחמת על יוסף, שכן היה עליו לזכור מקריאת התורה של אשתקד את התוצאות ולהיזהר מאחיו!...

הרבי התבטא שהוא כבר מלומד ניסיון ממה שנאמר כמה שנים לפני כן שבית הכנסת "קר ומלוכלך", כך שאין כעת מה להתפעל.

בסיום ההתוועדות הורה הרבי שגם תפילת מנחה של יום השבת תיערך דווקא בבית-הכנסת, למרות האור המועט ביותר – עובדה נדירה באותה תקופה, שכן תפילות מנחת שבת-קודש, גם לאחר התוועדות, היו מתקיימות ב'זאל הקטן'.

הנה עוד פרטים על מה שאירע באותם ימים, מתוך יומן שנרשם בזמנו על-ידי אחד התמימים: "...כל השבוע [היה] כאן קר וכפור ושלג, ועדיין אין חסקה מרכזית למטה בבית-הכנסת, ...קרעו את חוטי החשמל למטה, וממילא היה הרוחק נורא ואיום. תאר לך מאות אנשים נדחקים למעלה, התפללו למעלה.

"כ"ק אדמו"ר שליט"א היה מאוד רציני בתפילה בליל שבת, וכן בבוקר כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א היה חיורר כסיד, וישב בעת התפילה